

Vergaderjaar 2021–2022

36 100 IX

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Financiën en Nationale Schuld 2021

Nr. 8

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 24 juni 2022

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Financiën over het Jaarverslag Ministerie van Financiën en Nationale Schuld 2021 (Kamerstuk 36 100 IX, nr. 1). De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 7 juni 2022. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Tielen

Adjunct-griffier van de commissie,
Lips

Vraag 1

Gebruikt uw ministerie of uitvoeringsinstanties algoritmen bij de uitvoering van het werk? Zo ja, kunt u daarvan een limitatieve lijst geven?

Antwoord op vraag 1

Het ontbreekt momenteel aan een gestandaardiseerd overzicht per Ministerie van welke algoritmen worden gebruikt bij de uitvoering van het werk.

Op dit moment wordt de inzet van een algoritmeregister verkend in lijn met de moties van de leden Klaver (Kamerstuk 35 510, nr. 16) en Dassen (Kamerstuk 35 925 VII, nr. 26). Hierover zal voor het zomerreces een brief aan de Kamer worden aangeboden.

De afgelopen periode zijn via diverse onderzoeken en naar aanleiding van WOB/WOO verzoeken lijsten van algoritmen openbaar gemaakt en aan de Kamer verzonden. De uitvoering van Motie21, de inventarisatie van gebruik van afkomstgerelateerde gegevens en het opruimen van vervuilde data levert binnenkort een rapportage op over het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens in risicomodellen, algoritmen en verwerkingen. Deze rapportage zal voor het zomerreces worden aangeboden aan de Kamer.

Vraag 2

Zijn er op ICT-systemen en het verwerken van data binnen uw ministerie en/of bij uitvoeringsinstanties een Privacy Impact Analyses (PIA) of een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) uitgevoerd in 2021? Zo ja, kunt u deze rapportages naar de Kamer zenden?

Antwoord op vraag 2

Voor meerdere verwerkingen met persoonsgegevens zijn er door de organisatieonderdelen van het Ministerie van Financiën in 2021 data protection impact assessments (DPIA's) uitgevoerd.

Het Ministerie van Financiën onderzoekt of het mogelijk is om, in het kader van transparantie en draagvlakvergroting, (delen van) de uitkomsten van DPIA's openbaar te maken. Daarbij wordt rekening gehouden met het afwegingskader van de Wet open overheid en informatie over beveiligingsrisico's of concurrentiegevoelige informatie.

Vraag 3

Hoeveel extern advies is er ingewonnen door uw ministerie in 2021?

Vraag 6

Hoeveel heeft het extern advies uw ministerie en/of haar diensten gekost in 2021?

Antwoord op vraag 3 en 6

In de beantwoording is gekeken naar advies ingewonnen door externe inhuur en door middel van uitbesteding. In bijlage 3 van het jaarverslag van het Ministerie van Financiën zijn de uitgaven aan externe inhuur opgenomen. Deze komen in totaal uit op circa € 468 miljoen. De post extern advies is hierbinnen niet expliciet gedefinieerd. In de tabel hieronder zijn de posten opgenomen die het meest duidelijk linken aan advies. De uitgaven hieraan bedragen € 294 miljoen. Daarnaast is er voor € 23 miljoen uitgegeven aan uitbestede adviezen binnen de apparaatsuitgaven. Uitbestede advieskosten binnen de programma-uitgaven zijn lastiger te herleiden uit de systemen en daarom niet meegenomen.

De kosten van extern advies door middel van externe inhuur zijn voor het Ministerie van Financiën in het verslagjaar 2021 € 294 miljoen. Dit bedrag vindt u terug op regel 2 t/m. 6 van tabel 90 van Bijlage 3 inhuur externen.

Externe advieskosten inhuur*	(x € 1.000)
2. Organisatie- en Formatieadvies	€ 801
3. Beleidsadvies	€ 1.075
4. Communicatieadvisering	€ 7.482
5. Juridisch Advies	€ 44.334
6. Advisering opdrachtgevers automatisering	€ 240.326
	€ 294.018

Vraag 4

Welke onderzoeken zijn extern uitgevoerd in 2021 en door wie?

Antwoord op vraag 4

In Bijlage 2 (pagina 164) van het Jaarverslag van het Ministerie van Financiën en Nationale Schuld 2021 staan (onder meer) de afgeronde evaluaties en overige onderzoeken die in 2021 zijn uitgevoerd. De onderzoeken die door een externe partij zijn uitgevoerd zijn in onderstaande tabel weergegeven met daarbij vermelding van de onderzoekers.

Onderzoek:	Uitgevoerd door:
Evaluatie grenseffecten tabaksaccijnsverhogingen Commissie Draagkracht	<i>RIVM</i> <i>Commissie bestaande uit o.a. externe leden; Henk Don (zelfstandig adviseur en toezicht-houder), Arjan Lejour (CPB / Tilburg University), Arjan Vliegenhart (NIBUD) en Marika Knoef (Universiteit Leiden).</i>
Onderzoek belasting op plastic Commissie doorstroomvennootschappen	<i>CE Delft</i> <i>Commissie bestaande uit o.a. externe leden; dr. B. ter Haar (ABDTopconsult), mr. M. Bergwerff (onafhankelijk belastingconsulent), Prof. Dr. H. Vording (Universiteit Leiden), dr. F. Weyzig (Centraal Planbureau).</i>
Onderzoek box 3 heffen werkelijk rendement	<i>PWC</i>
Onderzoek box 3 tegenbewijsregeling	<i>Deskundigen; mr C.B. Bavinck, mr. dr. S.M.H. Dusarduijn, prof mr. Dr. M.B.A. van Hout</i> <i>CBS</i>
Onderzoek uitsplitsing bedrijfsmatig energieverbruik	
Commissie praktische rechtsbescherming	<i>Commissie bestaande uit externe leden; prof mr. Dr. M.B.A. van Hout, prof. Dr. M.L.M Hertogh, dr. A. Zuurmond</i> <i>SEO Economisch Onderzoek</i>
Evaluatie eenmalige vrijstelling schenk- en erfbelasting t.b.v. de eigen woning	
Evaluatie fiscale regelingen energiebelasting	<i>CE Delft</i>
Evaluatie Pilot CW3.1	<i>Instituut Bestuurskunde Universiteit Leiden, KWINK groep en NSOB</i>
ZBO-evaluatie AFM en DNB	<i>Kwink Groep</i>
Evaluatie Brexit	<i>Deloitte</i>
Ex-ante onderzoek carbon border adjustment mechanism	<i>Trinomics</i>
Onderzoek autonome vergroening BPM 2022–2025	<i>TNO</i>
Keuzewijzer autobelastingen	<i>Revnext</i>
Externe evaluatie op het mvo-beleid voor de ekv	<i>Steward Redqueen</i>
Onderzoek inventarisatie taken Belastingdienst	<i>EY</i>
Van idee tot en het uitvoeringstoets – Doorontwikkeling van samenspel tussen beleid en uitvoering in beleidsontwikkeling	<i>Andersson Elffers Felix (AEF)</i>
Evaluatie van specifieke aspecten van de Nederlandse implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn	<i>EY</i>
Evaluatie implementatiewet herziene richtlijn betaaldiensten	<i>SEO Economisch Onderzoek</i>
Evaluatie afwikkelingsproces rentederivaten	<i>ABDTopconsult</i>

Onderzoek:	Uitgevoerd door:
Toepassing witte loontabel op uitkeringen van structureel bezwarende functies	Prof dr A.O. Lubbers en Prof mr. G.C. Boot

Vraag 5

Wat is de verhouding in FTE als het gaat om externe krachten, vaste contracten en tijdelijke contracten op uw ministerie en bij uw diensten?

Antwoord op vraag 5

- De bezetting van het Ministerie van Financiën per 31 december 2021 is 33.196 fte. Dit komt neer op 35.114 medewerkers.
- De verhouding inhuur externen ten opzichte van de bezetting wordt bepaald aan de hand van de uitgaven inhuur externen ten opzichte van de totale personele uitgaven, zoals opgenomen in het Jaarverslag 2021 Financiën en Nationale Schuld.

Percentage Inhuur

Beleidsdepartement	7,8%
Belastingdienst	15,5%
Douane	2,4%
Toeslagen	48,7%
MinFin	15,1%

De externe inhuur als percentage van de totale uitgaven aan personeel komt daarmee voor het Ministerie van Financiën in 2021 uit op 15,1%, waarmee de Roemer-norm van 10% wordt overschreden. Deze hogere uitgaven voor externe inhuur houden met name verband met de behoefte aan tijdelijk personeel, specifieke kennis die noodzakelijk was en krapte op de arbeidsmarkt. Bij de Belastingdienst vindt de externe inhuur vooral plaats bij de dienstonderdelen Informatie Voorziening en Klantinteractie-en Service. Behoudens de reguliere inzet van Uitzendkrachten bij Directie Toeslagen vindt bij DG Toeslagen vooral inhuur plaats voor de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen. Deze tijdelijke organisatie maakt de inzet van tijdelijke extern personeel passend.

- De verhouding vast, tijdelijk met uitzicht op vast en tijdelijk gaat uit van het aantal medewerkers met desbetreffende contracten en ziet er als volgt uit:

Verhouding	Vast	Tijdelijk	Tijdelijk
		(uitzicht op vast)	
Beleidsdepartement	79,3%	12,1%	8,5%
Belastingdienst	91,9%	6,1%	2,0%
Douane	89,7%	2,1%	8,2%
Toeslagen	88,0%	4,9%	7,1%
MinFin	90,6%	5,7%	3,7%

Vraag 6

Hoeveel heeft het extern advies uw ministerie en/of haar diensten gekost in 2021?

Antwoord op vraag 6

Zie vraag 3.

Vraag 7

Hoe analyseert uw ministerie zogenaamde «burgersignalen» die bij publieksvoorlichting binnenkomen?

Antwoord op vraag 7

Het team publieksvoorlichting beantwoordt het overgrote deel van de vragen en signalen die mensen per mail en per brief aan het Ministerie van Financiën stellen. Daarvoor onderhoudt het team een netwerk van contacten binnen de organisatie, die de inhoudelijke onderdelen van het antwoord aanleveren.

Als over een specifiek onderwerp meer dan gewoonlijk vragen worden gesteld, geeft het team publieksvoorlichting dat door aan de beleidsafdeling die verantwoordelijk is voor de inhoud van het beleid en/of de collega's die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van de website over dat specifieke onderdeel.

Daarnaast deelt team publieksvoorlichting periodieke de rode lijnen van de binnengekomen vragen – uiteraard geanonimiseerd – met het departement.

Vraag 8

Krijgt en bespreekt de bewindspersoon de «burgersignalen»?

Antwoord op vraag 8

Indien mensen vragen stellen die specifiek gericht zijn aan de persoon en niet aan de functie van de Minister en/of de staatssecretarissen, dan legt team publieksvoorlichting het antwoord voor verzending ter accordering voor aan de bewindspersonen.

Vraag 9

Hoe bepaalt uw ministerie welke contacten en afspraken van de bewindspersonen publiek worden gemaakt? Welke handreiking ligt daarvoor bij de communicatie-afdeling?

Antwoord op vraag 9

Het ministerie gebruikt bij het openbaar maken van de agenda's de rijksbrede handleiding rondom het openbaar maken van de agenda op rijksoverheid.nl.

Vraag 10

Welke kosten heeft uw ministerie gemaakt aan juridische procedures?

Antwoord op vraag 10

Als uitgangspunt geldt dat de Staat en zijn bestuursorganen ervoor zorg dragen dat voldoende juridische deskundigheid aanwezig is binnen de rijksoverheid, zodat gepaste terughoudendheid kan worden betracht bij het inschakelen van de landsadvocaat en andere externe juridische bijstandsverleners in zaken waarin bijstand niet in de wet is voorgeschreven. Vertegenwoordiging in bestuursrechtelijke procedures of in civiele procedures waarvoor geen verplichte vertegenwoordiging geldt, wordt dan ook in beginsel door eigen ambtenaren uitgevoerd. Van de in die procedures betaalde griffierechten en/of proceskostenveroordelingen wordt binnen mijn ministerie geen registratie bijgehouden.

Vraag 11

Wat heeft de inzet van de Landsadvocaat namens uw ministerie gekost?

Antwoord op vraag 11

In de brief van 16 mei jl. van de Minister van Justitie en Veiligheid aan uw Kamer (Kamerstuk 35 925 VI, nr. 148) is aangegeven dat de kosten die

door de Staat worden gemaakt voor de inzet van de landsadvocaat voor de verschillende adviezen en juridische procedures jaarlijks gepubliceerd zullen worden. In de herziene overeenkomst met de landsadvocaat is daartoe opgenomen dat de landsadvocaat jaarlijks een overzicht aanlevert van het totaalbedrag dat de Staat in verband met de advocatuurlijke dienstverlening aan zijn kantoor heeft voldaan. De Staat kan met dit overzicht de eigen beschikbare cijfers ten aanzien van de kosten controleren zodat een volledig beeld ontstaat. Voor de verantwoording over het jaar 2021 is dit traject al ingezet. Zodra de geverifieerde cijfers over 2021 beschikbaar zijn, zal de Minister van Justitie en Veiligheid uw Kamer hierover informeren.

Vraag 12

Hoeveel geld heeft uw ministerie uitgegeven aan extern juridisch advies in zijn algemeenheid?

Antwoord op vraag 12

In de beantwoording is gekeken naar advies ingewonnen door externe inhuur en door middel van uitbesteding. In bijlage 3 bij het jaarverslag van het Ministerie van Financiën zijn de kosten aan extern ingehuurd juridisch advies opgenomen. Deze bedragen € 44,3 miljoen. Daarnaast is er voor circa € 0,5 miljoen aan juridisch advies via uitbesteding ingewonnen. In totaal komen de kosten van daarmee op € 44,9 miljoen. Uitbestede juridische advieskosten binnen de programma-uitgaven zijn lastiger te herleiden uit de systemen en hierbij daarom niet meegenomen.

Vraag 13

Hoe is tot nu toe uitvoering gegeven aan de aanbevelingen/conclusies van het rapport van extern onderzoeksbureau over het traject van beleidsinitiatief tot uitvoeringstoets?

Antwoord op vraag 13

In het AEF-rapport «Van idee tot en met uitvoeringstoets» wordt geconcludeerd dat het beleidsproces zoals deze nu is vormgegeven in de kern logisch is opgezet, maar dat er wel ruimte is om het proces en de samenwerking verder te optimaliseren. Er zijn aanbevelingen gedaan, waarbij een betere, eerdere en bredere samenwerking tussen beleid en uitvoering als een rode draad door het rapport loopt. Beleid, uitvoering en eigenaar werken aan verbeterstappen en bijbehorende randvoorwaarden naar aanleiding van de aanbevelingen in het rapport. Een mooi voorbeeld van deze betere samenwerking is dat tijdens de formatie van het kabinet Rutte IV de Belastingdienst in nauwe samenwerking binnen het Ministerie van Financiën de eerste beoordelingen heeft gedaan van de uitvoerbaarheid van (fiscale) formatievoorstellen.

Vraag 14

Waar op dit moment nog tekorten zijn met betrekking tot FTE? Op welke gebieden zijn dat voornamelijk?

Antwoord op vraag 14

Bij het Ministerie van Financiën zijn met name bij de Belastingdienst, Toeslagen en Douane tekorten met betrekking tot FTE. Dit is vooral merkbaar in het primair proces. De moeilijkst vervulbare doelgroepen zijn fiscalisten, ICT-ers, data analisten, accountants en fysieke toezichthouders. Er is – in een steeds krappere arbeidsmarkt – onverminderd aandacht om de benodigde instroom te realiseren en nieuwe medewerkers in te werken.

Vraag 15

Hoe zullen de werknemers die op dit moment werkzaam zijn voor de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) worden ingezet na afronding van de hersteloperatie? Zijn daarvoor al plannen?

Antwoord op vraag 15

UHT heeft op dit moment een beperkte vaste- en tijdelijke formatie. De meeste medewerkers van UHT zijn externen. Er zijn plannen om conform het O&F rapport 300 fte vast personeel aan te nemen. De vaste medewerkers van UHT zullen na afronding van de hersteloperatie in eerste instantie beschikbaar komen binnen het Ministerie van Financiën (in praktijk waarschijnlijk de uitvoerende delen). In nauw overleg met Toeslagen en de Belastingdienst zal bekeken worden hoe deze medewerkers een volgende functie kunnen vervullen. In tweede instantie zal binnen het Rijk worden gezocht naar een passende functie.

Vraag 16

Wat is precies de definitie van «technische schuld»? Kunt u een verloop van de technische schuld van de afgelopen jaren weergeven? Wat voor risico's zijn er met betrekking tot de continuïteit van verschillende IT-applicaties? Hoe groot zijn deze risico's? Wat is ervoor nodig om dit te adresseren in middelen, financiering en tijd?

Antwoord op vraag 16

Technische schuld is een in de ICT gebruikt begrip om achterstallig onderhoud aan te duiden, bijvoorbeeld in de applicaties of in het platform waarmee de applicatie is ontwikkeld.

De technische schuld is een in de IT-wereld gebruikte indicator van het achterstallig onderhoud van applicaties, of wanneer een applicatie gebruik maakt van een verouderd platform, de basis waarmee de applicatie ontwikkeld. De technische schuld van het IV landschap is gedefinieerd als het aantal reguliere applicaties met technische schuld ten opzichte van het totaal aantal reguliere applicaties.

De technische schuld kent een dalende lijn over de afgelopen jaren:

Eind 2018: 52%

Eind 2019: 44%

Eind 2020: 36%

Eind 2021: 30%

Risico's voor de continuïteit van applicaties met technische schuld ontstaan vooral doordat er steeds minder medewerkers beschikbaar zijn die de programmeertaal van deze applicaties nog kennen. Indien daarnaast het gebruikte platform verouderd is, zal de support van de leverancier afnemen en uiteindelijk stoppen. Als de ondersteuning voor een platform wegvalt, kan het zelfs voorkomen dat een mogelijk probleem in het geheel niet meer kan worden opgelost. Het directe risico is relatief laag, deze applicaties werken al jarenlang relatief foutloos. De impact van een probleem neemt echter toe, omdat we steeds minder kennis hebben om een dergelijk probleem op te lossen. Ten slotte is er een effect op de wendbaarheid van het landschap. We kunnen wijzigingen niet meer doorvoeren bij dit soort applicaties en daarmee is er een rem op nieuwe wetgeving.

Het programma Moderniseren IV (MIV) heeft tot en met 2022 € 105 miljoen aan middelen ter beschikking om de technische schuld terug te brengen van 52% tot maximaal 30%. Dit is gemeten in het percentage van het aantal applicaties t.o.v. het totaal. Aandachtspunt is dat een paar grote applicaties gebruik maken van verouderde platformen. Zoals gemeld in de technische briefing aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer is de verwachting dat modernisering van deze systemen zoals voor omzetbe-

lasting, loonheffingen en inkomensheffing nog zeker 5 tot 6 jaar doorloopt.

In het commissiedebat op 24 maart jl. is aangegeven dat de verwachting is dat het ICT-systeem in 2025, bij een volgende kabinetsformatie, al zodanig geëquipeerd is dat er meer mogelijk is in wetgeving dan bij eerdere formaties. Tegelijkertijd is hierbij wel de waarschuwing dat nog goed gezien moet worden wat het effect is van nieuwe wetgeving, projecten die uitlopen en herstelbeleid op de noodzakelijke modernisering van systemen. Indien vertraging van de noodzakelijke modernisering niet wenselijk is, dan kan het ook leiden tot een vertraging van invoering van nieuwe wetgeving.

Vraag 17

Waarom zorgt het lenen tegen een lagere rente door de Europese Commissie voor een verhoging van de Nederlandse garanties?

Antwoord op vraag 17

De garanties voor SURE (*Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency*) en NGEU (*Next Generation EU*) worden aangepast als er een wijziging plaatsvindt in het Nederlandse aandeel in het Europese bni of als er een wijziging optreedt in de uitstaande schuld met bijbehorende renteverplichtingen. Het Nederlandse aandeel in het Europese BNI in 2021 is als gevolg van de jaarlijkse update van de economische ramingen van de lidstaten door de Commissie, gestegen van 5,7% naar tot 5,9%, wat leidt tot een hogere garantie. Daarentegen heeft de Europese Commissie nieuwe leningen uitgegeven tegen lagere rentes dan voorheen geraamd, wat leidt tot een lagere garantie. Per saldo leiden deze twee effecten tot een verhoging van de garantie aan SURE met € 62,5 mln. en een verhoging van de garantie aan NGEU met € 254 mln.

Vraag 18

Hoeveel geld aan leningen staat nu uit onder SURE en wanneer vervallen de Nederlandse garanties op dit instrument?

Antwoord op vraag 18

SURE is ingesteld in reactie op de COVID-19-crisis en bedoeld om lidstaten te ondersteunen bij het financieren van hoofdzakelijk werktijdverkortingsregelingen of soortgelijke maatregelen ter bescherming van werknemers en zelfstandigen. Om zo werkloosheid en inkomensverlies te verminderen, en in aanvulling daarop, voor de financiering van sommige maatregelen op gezondheidsgebied, met name op de werkplek (op basis van artikel 122 VWEU). Via SURE kan de Europese Unie maximaal 100 mld. euro leningen aan lidstaten verstrekken. De leningen kunnen tot het eind van 2022 worden verstrekt, tenzij de Raad besluit om de duur van het instrument te verlengen.

Totaal is er momenteel 94,3 mld. euro toegezegd en 92,1 mld. euro uitgegeven aan lidstaten. Het is niet uitgesloten dat er voor het overige bedrag nog additionele aanvragen zullen komen (het committeren van middelen kan tot 31 december 2022).

De Nederlandse garanties op dit instrument vervallen wanneer de laatste leningen zijn afgelost door de Unie. De looptijd van de garantie is daarom afhankelijk van de looptijd van de door de Unie uitgegeven leningen. De uiterste terugbetaaldatum van leningen uit hoofde van SURE is vastgesteld op 31 december 2053.

Vraag 19

Waarvoor is de extra inhuur van 35 miljoen euro met betrekking tot de Fraudesignaleringsvoorziening (FSV) en dergelijken geweest en waarvoor was deze externe inhuur precies nodig? Wilt u dit graag per onderwerp uiteenzetten?

Antwoord op vraag 19

De hogere uitgaven aan externe inhuur van 35 mln. euro bestaat uit vier grote dossiers. Het betreft middelen voor o.a. dossieronderzoek voor de Fraude Signalerings Voorziening (ca. 6,5 mln. euro), de werkzaamheden voor e-commerce (ca. 10 mln. euro), vermindering van de achterstanden in de bezwaarafhandeling (ca. 6 mln. euro) en verbetering van de dienstverlening naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag (ca. 10 mln. euro). Gegeven de krappe arbeidsmarkt en het flexibel inspelen op ontwikkelingen is de inzet van inhuur in sommige gevallen nodig.

Vraag 20

Waarom is het percentage tijdige aangiften vennootschapsbelasting (VpB) in 2021 gedaald ten opzichte van de eerdere jaren? Waar ligt dat aan?

Antwoord op vraag 20

Tot en met 2020 zijn de percentages voor tijdige aangiften VpB en IH gecombineerd gemeten. Vanaf 2021 zijn deze percentages separaat inzichtelijk gemaakt. In onderstaande tabel is het verloop van het percentage tijdige aangiften 2019–2021 VpB en IH afzonderlijk opgenomen. Hieruit blijkt dat het percentage tijdige aangiften VpB sinds 2019 juist is toegenomen.

Het verloop over de jaren is:

Percentage tijdige aangiften			
	2019	2020	2021
IH	92,5	92,9	92,6
Vpb	83,2	84,9	86,5
Totaal	91,9	92,4	

Vraag 21

Waarom is de bereikbaarheid van Webcare (relatief) laag (80 procent)? Hoe komt dit? Wat betekent dit precies? Hoe kan dit worden verbeterd? Is of wordt hierbij ook gekeken naar lessen uit het bedrijfsleven?

Antwoord op vraag 21

De Belastingdienst hanteert bij Webcare de KPI dat 80% van de antwoorden binnen 2 uur worden gegeven. Het streven is om burgers en bedrijven zo snel mogelijk antwoord te geven op hun vragen of opmerkingen. In een beperkt aantal gevallen lukt dat niet. Dit heeft een aantal redenen:

1. Complexiteit van het antwoord.

Sommige reacties vergen interne afstemming en dit vergt meer tijd. Het gaat dan om inhoudelijke afstemming of afstemming met woordvoering. Dit is in een aantal gevallen noodzakelijk om de klant met zekerheid het juiste antwoord te kunnen geven.

2. Aard van de vraag.

Social media is een asynchroon communicatie kanaal. Er is niet bij alle vragen de verwachting dat er direct rechtstreeks wordt gereageerd op de

berichten vanuit de Belastingdienst, zoals wel gebeurt bij telefonie of live chat. Klanten krijgen een notificatie zodra de Belastingdienst heeft gereageerd.

3. Capaciteit.

Een nog hogere bereikbaarheid is te behalen met een ruimere bezetting en hoger geschoold personeel. Het aanbod van werk is echter onvoorspelbaar als gevolg van bijvoorbeeld nieuws over de Belastingdienst in de media waardoor bij een te ruime bezetting deze mensen ook niet planbaar inzetbaar zijn op ander werk.

Om de KPI te verbeteren wordt continue gekeken naar het efficiënter maken van het operationele proces binnen de mogelijkheden. De Belastingdienst heeft voor corona bij diverse andere organisatie werkbezoeken gehad om te leren van hun operationele en organisatorische inrichting. Hieruit bleek dat de inrichting van het Webcare team bij de Belastingdienst zich prima kan meten met die van commerciële organisaties. Maar ook nu blijven we ons extern oriënteren om te leren van andere organisaties. Helaas is ook voor de Belastingdienst de krapte op de arbeidsmarkt een ontwikkeling die invloed heeft op de KPI.

Vraag 22

Wat zijn de resultaten van de informatiecampagnes om de financiële weerbaarheid van huishoudens te bevorderen in termen van bereikte personen of geconstateerde verbetering van de financiële weerbaarheid van huishoudens?

Antwoord op vraag 22

Het is van belang om te blijven werken aan de financiële weerbaarheid van Nederlanders. Het Ministerie van Financiën doet dat, samen met partners in de publieke en private sector, onder meer via het platform Wijzer in geldzaken.¹ Zo werden in 2021 allerlei instrumenten en informatie over geldzaken op de website Wijzeringeldzaken.nl 2,3 miljoen keer bezocht. Ook onderwijs speelt een belangrijke rol in het financieel weerbaar maken van de samenleving. Jong geleerd is immers oud gedaan. Daarom organiseert Wijzer in geldzaken al meer dan tien jaar de Week van het geld. Met alle activiteiten tijdens de Week van het geld in 2021 werden zo'n 3,3 miljoen mensen bereikt en 25 procent van de bovenbouw (groepen 6, 7 en 8) deed mee aan de Week van het geld.

Om Nederlanders te wijzen om zich op tijd te verdiepen in hun eigen pensioensituatie wordt al 10 jaar de Pensioen3daagse georganiseerd. Twee op de vijf werkenden (30–67 jaar) heeft rondom de campagne van 2021 iets gehoord, gezien of gelezen over pensioenen in de media. Een derde van de beroepsbevolking (30–67 jaar) heeft actie ondernomen rondom de Pensioen3daagse (bijvoorbeeld pensioenbedrag gecheckt op mijnpensioenoverzicht.nl).

Als mensen in financiële problemen dreigen te komen, dan moeten zij de weg kunnen vinden naar adequate ondersteuning of hulpverlening. Om die reden heeft Wijzer in geldzaken in het najaar van 2021 met een campagne werkgevers gemotiveerd om een helpende hand uit te steken naar werknemers met geldzorgen. Diverse radiospotjes en een reeks BNR-radio uitzendingen leverden circa 70.000 extra bezoekers naar de website financieelfittewerknemers.nl.

¹ Het platform Wijzer in geldzaken is een initiatief van het Ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om verantwoord financieel gedrag in Nederland te bevorderen.

Vraag 23

Hoe is de ontwikkeling van het werknemersbestand van staatsdeelnemingen verlopen sinds het uitbreken van de coronacrisis? Kan hiervan per bedrijf een overzicht worden verstrekt?

Antwoord op vraag 23

In het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen rapporteer ik jaarlijks over het aantal medewerkers per staatsdeelneming. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal medewerkers per staatsdeelneming (uitgedrukt in fte) tussen 2019 en 2021 weergegeven.

	FTE 2021	FTE 2020	FTE 2019
AirFrance-KLM	74.721	75.861	86.138
BNG Bank	353	330	309
COVRA	69	66	60
FMO	579	599	574
Gasunie	1.616	1.558	1.482
Havenbedrijf Rotterdam	1.238	1.247	1.232
Holland Casino	2.713	2.833	2.992
Invest-NL	78	63	40
Invest International	90	n.v.t.	n.v.t.
KLM	27.444	30.740	33.026
Nederlandse Loterij	394	323	282
NS	32.729	36.655	36.673
NWB Bank	89	72	63
Schiphol	2.474	2.711	2.519
SRH	5	5	5
TenneT	4.586	3.927	3.526
Thales	2.129	1.964	1.834
UCN	1	1	1

Vraag 24

Welke staatsdeelnemingen kampen met personeelstekorten en om welke beroepsgroepen gaat dit voornamelijk?

Antwoord op vraag 24

Net als veel andere bedrijven hebben ook vrijwel alle staatsdeelnemingen te maken met personeelstekorten. De oorzaken hiervoor zijn veelal ziekteverzuim, uitstroom van personeel en krapte op de arbeidsmarkt. De beroepsgroepen verschillen per deelneming. Zo is er bij veel deelnemingen behoefte aan technisch geschoold personeel. Bij NS is er daarnaast bijvoorbeeld ook een tekort aan machinisten en hoofdconducteurs en bij Schiphol gaat het onder andere ook om beveiligingspersoneel.

Vraag 25

Hoeveel externe inhuur heeft er plaatsgevonden bij de staatsdeelnemingen?

Antwoord op vraag 25

Het inhuren van extern personeel is een verantwoordelijkheid van de staatsdeelnemingen zelf. Als aandeelhouder beschik ik niet over deze informatie.

Vraag 26

Wanneer worden de realisatiecijfers uit tabel 29 bekend gemaakt?

Antwoord op vraag 26

De realisatiecijfers van de bijdrage van de exportkredietverzekeringen aan het bbp worden jaarlijks door het CBS gepubliceerd rondom september.

De realisatiecijfers uit tabel 29 worden na publicatie in het jaarverslag 2022 verwerkt.

Vraag 27

Wat is precies de categorie donkergroen? Welke categorieën zijn er nog meer naast groen, donkergroen?

Antwoord op vraag 27

Binnen de meetmethodiek groen bestaan de categorieën lichtgroen, groen en donkergroen. Het Groene Label inclusief Groenlijst is op 14 januari 2021 met Uw Kamer gedeeld in Kamerstuk 35 570 IX, nr. 42, waarin de drie categorieën worden toegelicht.

Vraag 28

Hoeveel cocaïne heeft de Douane de afgelopen jaren in beslag genomen? Kunt u hiervan graag een overzicht sturen?

Antwoord op vraag 28

In onderstaand overzicht is weergegeven hoeveel cocaïne de Douane afgelopen jaren in beslag heeft genomen.

	2017	2018	2019	2020	2021
Vondsten verdovende middelen					
Cocaïne (in aantallen bevinding)	1.146	1.251	1.109	1.426	3.586
In beslag genomen goederen					
Cocaïne (in kg)	10.219	21.188	40.095	48.891	71.796

Vraag 29

Wat is er gebeurd met de 7,5 en 35 miljoen euro aan vrijgevallen middelen? Waaraan is dat besteed?

Antwoord op vraag 29

De in het jaarverslag genoemde bedragen van 7,5 en 35 miljoen euro op artikel 10 zijn in 2021 niet tot besteding gekomen en daardoor vrijgevallen. Dat houdt in dat deze bedragen per ultimo 2021 als onderuitputting ten gunste komen van de Rijksbrede algemene middelen en daarmee ten gunste van de schatkist en het EMU-saldo 2021.

Vraag 30

Welke stappen heeft Toeslagen gezet om als organisatie verder in control te komen? Wat zijn hierbij de resultaten?

Antwoord op vraag 30

Na goedkeuring van de organisatorische inrichting als zelfstandig Directoraat Generaal Toeslagen met bijbehorende formatie is in het najaar van 2021 gestart met het verder versterken en invullen van een vaste tweedelijnscontrol organisatie op stafniveau die toeziet op het verder versterken van de (financiële) beheersing, risicomanagement en het verder in control brengen van de organisatie. Dit in aanvulling op het versterken van de eerstelijnscontrol-organisaties van de directies zelf. Inmiddels is er een stevige vastere formatie beschikbaar die stapsgewijs invulling aan het geven is aan het oplossen van de door de ADR en de Algemene Rekenkamer benoemde tekortkomingen. Waar nodig worden aanvullende zelfstandige controles ingericht en in grotere frequentie uitgevoerd zodat eerder in beeld is waar verdere versterking benodigd is. Tevens wordt door de control organisatie pro-actiever aandacht gegeven aan het borgen van de rechtmatigheidsvereisten bij zowel de reguliere

toeslagvoorzieningen als bij de diverse regelingen die betrekking hebben op de hersteloperatie voor gedupeerde ouders. De strategische risicoanalyse wordt geactualiseerd evenals de onderliggende risicoregisters, die waar nodig ook worden uitgebreid of aangescherpt.

Vraag 31

Wat is precies het toetsingskader ten behoeve van fiscale regelingen? Hoe wordt deze toegepast?

Antwoord op vraag 31

Het toetsingskader fiscale regelingen, model 4.55 uit de Rijksbegrotingsvoorschriften, wordt gebruikt om de haalbaarheid en wenselijkheid van fiscale regelingen te toetsen. Het toetsingskader bestaat uit zeven opvolgende vragen. Alleen als alle vragen bevestigend en bevredigend beantwoord kunnen worden, komt een fiscale regeling aan de orde. Het doel is om met deze vragen tot een heldere afweging te komen over overheidsuitgaven in het algemeen en specifiek het instrument fiscale regelingen.

Zowel bij het toetsen van nieuwe fiscale regelingen als bij de periodieke evaluaties van al bestaande fiscale regelingen wordt het toetsingskader toegepast. Sinds eind vorig jaar zijn er stappen gezet om het toezicht op de toepassing van het toetsingskader te verbeteren. De werking hiervan moet vooral dit jaar zichtbaar worden. Zo is het toetsingskader doorlopen voor de vrijstelling in de overdrachtsbelasting voor de verkoop onder voorwaarden.

Vraag 32

Kunt u een overzicht aanleveren van alle fiscale regelingen met eventuele bijkomstige informatie (hoeveel levert/kost deze regeling, sinds wanneer is de desbetreffende regeling actief, enzovoort)?

Antwoord op vraag 32

Een dergelijk overzicht wordt gepresenteerd in bijlagen 9 en 10 van de Miljoenennota. Bijlage 9 geeft een overzicht van het budgettaire belang van de diverse regelingen. Bijlage 10 bevat voor elke regeling een korte beschrijving, informatie over de laatst uitgevoerde en/of geplande beleidsevaluatie en een toelichting op onder andere de doelstelling en ramingsgrond. Daarnaast bevat bijlage 6 van het Financieel Jaarverslag Rijk een update voor een beperkt aantal regelingen waarvoor in mei al realisatiecijfers beschikbaar zijn. De volgende volledige update van bijlage 9 en 10 volgt bij Miljoenennota 2023.

Vraag 33

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het wijzigingsbeheer van de IT-systemen Belastingdienst? Kunt u, gelet op het feit dat staat vermeld dat uit het toezicht blijkt dat het testproces nog onvoldoende verloopt, daarover (uitgebreid) meer toelichten? Hoe verloopt deze test(en) precies? Wanneer verwacht u dat de testen wel voldoende zijn? Wat is daarvoor eventueel nog nodig?

Antwoord op vraag 33

Het gaat in deze om de *aantoonbare* beheersing van het wijzigingsbeheer, onder meer door de documentatie rondom het testen op orde te hebben. De Belastingdienst heeft de processen en de procedures, de opzet, met betrekking tot wijzigingsbeheer verder beschreven en aangescherpt. Op korte termijn zal de Auditdienst Rijk een onderzoek gaan uitvoeren of de beschrijving van deze processen en procedures afdoende is. Daarna zal er gecontroleerd worden of er volgens de beschreven processen en

procedures wordt gewerkt. Het vaststellen van deze werking vindt plaats door middel van het uitvoeren van (verbijzonderde) interne controles op wijzigingsbeheer, door de uitvoerende directie Informatievoorziening. Plannen voor het uitvoeren van deze controles zijn opgesteld. De controles zullen medio dit jaar gaan plaatsvinden. De verwachting is dat deze werking in 2023 op orde zal zijn.

Binnen de Belastingdienst vindt het toezicht hierop plaats vanuit de conerndirectie IV- en Databeheersing (IV&D) onder leiding van de Chief Information Officer (CIO). Resultaten vanuit de (verbijzonderde) interne controles door de uitvoerende directie Informatievoorziening (IV) zullen aan IV&D kenbaar worden gemaakt. IV&D kan dan aan de hand van de gerapporteerde resultaten desgewenst bijsturen.

Testen vindt binnen de Belastingdienst op verschillende niveaus, risicogebaseerd plaats. Hiervoor is binnen de uitvoerende directie Informatievoorziening een handreiking opgesteld. Deze handreiking is niet vrijblijvend en heeft als focus het beschrijven van de belangrijkste testaspecten. Uitgangspunt is om in een zo vroeg mogelijk stadium bevindingen te signaleren en zo mogelijk te herstellen. In het kader van de aantoonbaarheid wordt er in de handreiking veel belang gehecht aan het volledig en juist documenteren van de testresultaten. Daarnaast worden er via het netwerk van professionals en de Vakgroep Testen, good practices ter beschikking gesteld, zodat kennis en kunde hergebruikt kan worden.

Voor het aantoonbaar op orde krijgen van het testen is het belangrijk dat testresultaten volledig en juist worden gedocumenteerd. Om het controlepad compleet te maken is het daarnaast van belang dat er vastlegging plaatsvindt welke wijzigingen zijn doorgevoerd en voldoen aan de eisen en welke wijzigingen niet zijn doorgevoerd, omdat niet aan de eisen wordt voldaan en wat hiervan de redenen zijn. De voorwaarden voor het aantoonbaar maken van uitgevoerde testen staan beschreven in de processen en aangescherpte procedures.

Vraag 34

Hoe vaak komen situaties voor zoals bij de erfbelasting dat aanslagen niet tijdig opgelegd kunnen worden (dus ook bij andere aanslagen)? Wat wordt precies bedoeld met «dat ICT functionaliteiten niet beschikbaar waren»? Hoe kan dit worden voorkomen in de toekomst?

Antwoord op vraag 34

Voor ieder nieuw belastingjaar moet het automatiseringssysteem voor de erfbelasting, Successie Erfbelasting Applicatie (SEA) worden aangepast; de zogenaamde jaaraanpassing. Na technische oplevering van de desbetreffende functionaliteiten worden deze in de praktijk getest voordat ze worden vrijgegeven voor productie. De vrijgave voor productie heeft, door het oplossen van tijdens de test ontdekte problemen, niet zoals gepland op 8 juni 2021 maar op 25 oktober 2021 plaatsgevonden. Deze vertraging in het opleveren van de IV-functionaliteit hangt samen met grote wijzigingen in het model dat de basis is van de aangifteproducten voor de schenk- en erfbelasting. Dit model was namelijk nog ingericht op papieren aangiften. Door de wijzigingen maakt het model nu optimaal gebruik van de mogelijkheid tot digitale aangiften onder SEA.

De gevolgen van de vertraging, die zijn ontstaan samenhangend met het berichtenmodel 2021, werken gedeeltelijk door bij het belastingjaar 2022. Voor 2022 zijn er echter geen wijzigingen gepland in dit model die impact hebben op de IT-systemen voor de schenk- en erfbelasting. Een dergelijke grote vertraging zoals in 2021 wordt daarom niet verwacht.

Het komt vaker voor dat nieuwe functionaliteiten SEA en Ondersteuning Schenkbelasting Applicatie (OSA) later worden opgeleverd dan gepland, of dat uit het testtraject blijkt dat een functionaliteit nog niet naar behoren werkt. Dit levert vertraging op in de uitvoering. Wij proberen dit samen met de keten Schenk- en erfbelasting en de directie Informatievoorziening te voorkomen door standaard een analyse uit te voeren om de impact voor de systemen bij wijzigingen in de processen of het berichtenmodel vroegtijdig in beeld te brengen.

Vraag 35

Kunt u een overzicht geven van het aantal boekenonderzoeken en bedrijfsonderzoeken van de afgelopen jaren? Zijn het aantal onderzoeken bij grote ondernemingen en MKB op dit moment weer op peil?

Antwoord op vraag 35

Onderstaande tabel geeft voor de periode 2016 – 2021 inzicht in de ontwikkeling van de aantallen boekenonderzoeken en bedrijfsbezoeken

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Boekenonderzoeken	MKB	27.013	23.302	19.911	16.932	9.376	6.597
	Grote Ondernemingen	917	828	713	654	489	454
Bedrijfsbezoeken	MKB	8.360	6.874	4.978	4.114	1.716	969
	Grote Ondernemingen	1.563	1.381	1.745	1.842	1.180	1.735

De sterke daling in zowel boeken als bedrijfsonderzoeken in 2020 en 2021 komt onder meer doordat het buitentoezicht tijdelijk stilgelegd heeft vanwege Corona. Vanaf 25 februari 2022 zijn de beperkende maatregelen voor het buitentoezicht behoudens de basisregels opgeheven en wordt het reguliere toezicht weer volledig uitgevoerd. Zie ook het antwoord op vraag 15 bij het Verantwoordingsonderzoek Jaarverslag 2021 IX (Kamerstuk 36 100 IX, nr. 9)

Vraag 36

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het «actieplan»?

Antwoord op vraag 36

De uitvoering van het actieplan is nog niet gestart omdat het plan bestuurlijk nog moet worden vastgesteld. Over de hoofdlijnen van het actieplan wordt uw Kamer medio juni geïnformeerd in de fiscale beleids- en uitvoeringsagenda.